

JOULUKUU
12/2013

SISÄLTÖ

JOULUA ODOTTELESSA

.....

KYLÄSEURAN PÄÄTÖKSIÄ

.....

JOULUKIRKKOON

.....

MITÄ ON KULTTUURI?

.....

JOULULAULUJEN AIKAAN

.....

KELKKA

.....

VANHA VAARUNTIE

.....

KESÄMUISTOJA AHOLASTA

.....

LOKAKUISTA ILOTTELUA KIK-

KUROILLA JA HAHTUVILLA

.....

PEHTOORI JATKAA

PERINNETTÄ

.....

MAALAISTERVEISIÄ

NAAPURIMAASTA

.....

KEKKONEN

.....

KIITOS ILMOITTAJILLE,
ILMAN TEITÄ TÄMÄ LEHTI EI VOISI
ILMESTYÄ TÄSSÄ LAAJUudessa.

Putkilahden Kylälehti

kylälehti juhlii
20 vuotta

Putkilahden kylälehti
www.putkilahti.net

Perustettu 1993.
Ilmestyy 12 krt/vuosi

Irtonumero
2,00 euroa

Joutsan Konehuolto

Jousitie 1 A, 19650 Joutsa

• JONSERED • HUSQVARNA • TOHATSU • DERBI • KEEWAY

• Myynti • Huolto • Korjaukset
• Varaosat • Myös muut merkit

(014) 882 298, 0500 710 416
Fax (014) 882 300

kyläkauppa VIRRANPOIKA

Avoinna:

ma - pe 9 - 18
la 9 - 16
su 10 - 14

päivittäistavarat
tilatuotteet
valokopiot ja netti
kahvittelupiste

Korpimarket Ky Virranpoika
puh. 010 322 9710
Vespuolentie 1950 B,
41870 Putkilahti
korpimarket@yahoo.fi

Aune Turunen, päätoimittaja

Joulua odotellessa

Kalenterivuotemme viimeinen kuukausi on menossa. Joulua lähestyy ja monenlaiset valmistelut juhlaa varten on jo aloitettu monissa kodeissa. Putkilahdessa joulua vietetään vanhoin perinteisin tavoin ja tottumuksin.

Joulun alla lähetelemme toinen toisillemme joulutervehdyksiä. Suurin osa tervehdyksistä kulkee postin kautta kortteina, kirjeinä ja paketteina. Viime vuosina joulukortteja on lähetetty miljoonittain, samoin paketteja lähetetään mahtavia määriä. Toisinaan kuulee kysyttävän, että lisäävätkö joulutervehdykset jo muutoinkin yleistynyttä joulun kaupallistumista ja ovatko ne vain turhaa muodollisuutta. Oli niin tai näin, niin onhan se kaunis tapa muistaa läheisiään ja ystäviään edes kerran vuodessa pienellä joulutervehdyksellä.

Joulu on monella tavalla mukavaa ja tunnelmallista aikaa. Parhainta joulussa on se, kun voi hetkeksi irrottautua arkisista töistä ja viettää aikaa perheen kanssa nauttien hyvästä ruoasta ja leppoisasta yhdessäolosta. Joulun tunnelmaa täydentävät hyvät luettavat kirjat ja upea joulumusiikki.

Joululaulut kuuluvat tärkeänä osana joulutunnelman luomiseen. Ihmeellisesti joulun kristillinen sanoma on säilynyt rakastetuimmassa joululauluissamme kautta vuosisatojen. Tänä jouluna, niin kuin aina ennenkin, kuuluu kirkoissamme vanha jouluvirsi: ”Enkeli taivaan lausui näin...”

Virressä kerrotaan ensimmäisestä joulutervehdyksestä joka tarkoitettiin ”kaikelle kansalle”. Se oli iloinen tervehdys. – Olisiko meidänkin joulutervehdyksillämme

hiljaista kaikua tästä tervehdyksestä?

Joulu on ilon ja valon juhla, se on myös hyvän tahdon juhla. Otetaan se iloiten vastaan. Toivotan kaikille Putkilahden Kylälehden ystäville

*Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2014!*

Samalla kiitän kaikkia kylälehtityöhön monin eri tavoin osallistuneita useita vuosia kestäneestä yhteisestä, miellyttävästä ja sisältörikkaasta taipaleesta! Rakkaudella tätä työtä on tehty. Sydänlämpöiset kiitokset teille kaikille!

Joulukuun kylälehti jää viimeiseksi

Putkilahden kyläseuran johtokunta totesi kokouksessaan 26.11.2013, että Putkilahden kylälehtitoimintaan ensi vuonna ei näytä olevan riittävästi talkoohenkisiä tekijöitä. Näin ollen joulukuun 2013 lehti jää toistaiseksi viimeiseksi kyläseuran kustantamaksi Putkilahden kylälehdiksi.

Toivottavasti löydämme uuden ja ajan henkeen sopivan tavan viestiä kylän asukkaiden ajatuksia. (VALTO KOSKINEN)

Kyläseuran päätöksiä

Putkilahden kyläseuran syyskokous pidettiin Kylätalolla 1.12.2013.

Vuoden 2014 toimintasuunnitelma noudattaa paljolti entistä linjaa eli kyläseura toimii välittäjänä eri toimijoiden välillä ja järjestää erilaista tiedotus- ja virkistystoimintaa sääntöjensä puitteissa. Suurin ero edelliseen vuoteen on siinä, että kyläseura ei enää toimita kylälehteä vuonna 2014.

Seuran talous pyörii paljolti Koulu- puiston vuokratulojen ympärillä. Virkistystoiminta, kuten Putkilahden jazzien järjestäminen toimii edelleenkin omakustannusperiaatteella, niistä ei odoteta varsinaista tuloa, mutta ei luonnollisesti myös-

kään tappiota.

Kokous valitsi yksimielisesti uudeksi puheenjohtajaksi Sari Salmisen, joka on toiminut aktiivisesti kyläseurassa jo vuosien ajan milloin sen sihteerinä, milloin jäsenenä ja viimeksi varajäsenenä. Kyläseuran johtokuntaan valittiin uutena jäsenenä vastikään kylälle paluumuuttajana tullut Tuula Elfvingren. Johtokunnan muut jäsenet ovat vuonna 2014 Valto Koskinen, Pekka Salonen, Hannu Pekkarinen, Sisko Ruth ja Sirpa Lahtinen. Varajäseninä toimivat Veikko Riikonen, Kyösti Koskinen ja Riitta Hakanen.

Vain osallistumalla voimme vaikuttaa.

RIITTA HAKANEN

Putkilahden **KYLÄLEHTI**
(ISSN 1236665X)
PERUSTETTU 1993. ILMESTYY KERRAN KUUSSA.

KUSTANTAJA: PUTKILAHDEN KYLÄSEURA RY
PUHEENJOHTAJA: VEIKKO RIIKONEN
SÄHKÖPOSTI: VRIKONEN@LUUKKU.COM
OSOITE: KÖNNÖNTIE 20, 41870 PUTKILAHTI
PUHELIN: (0400) 629 049
PAINOS: 340 KPL
TILAAJIA: 260 (Toukokuu 2013)
PAINOPIIKKA KOPIJYVÄ OY

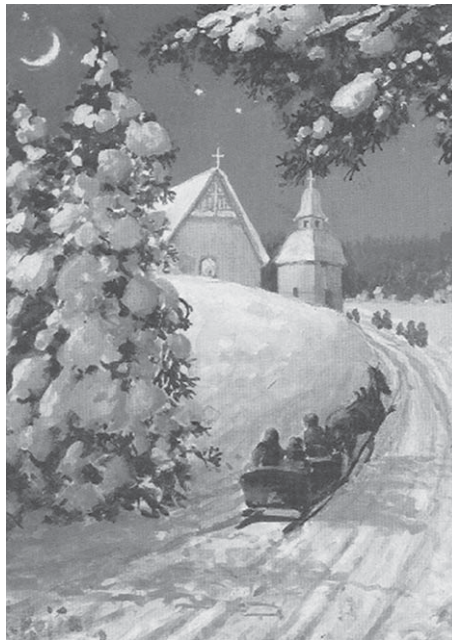
Joulukirkkoon

Hyvin pian on aika laulaa yhdessä Kauneimpia joululauluja. Yksi suosituimmista lauluista kautta vuosien on ollut Immi Hellenin Joulukirkkoon: ”Kello löi jo viisi, lapset herättää...”. Kun Immi vuonna 1898 kirjoitti tämän joulurunon, hän tuskin aavisti, millaisen suosion se tulisi saamaan lasten ja aikuisten parissa, varsinkin, kun siihen sävellettiin varsin menevä sävel.

Tänä jouluna Putkilahden alueella ei tarvitse herätä joulukirkkoon vielä viiden aikaan. Jouluamuna riittää, kun tulee kymmeneksi Mutasen kappelille. Viime jouluna rohkeimmat saapuivat hevosella.

Millainen Sinun matkasi joulukirkkoon on ollut? Ehkäpä olet elänyt ajan, jolloin on pitänyt herätä viideltä ja pyrkiä pysymään lämpimänä vällyjen alla. Siinä on ollut oma hohtonsa; ainakin jälkepäin muistellessa.

Onko tiesi joulukirkkoon ollut kenties pidempi kaari? Perinteitä, tunnelmaa, Pyhän kosketuksen läsnäoloa. Minun joulukirkko-perinteeni on sisältänyt näitä kaikkia. Lapsuuteni jouluaamun jumalanpalvelus Hankasalmella alkoi klo 7, jolloin kirkko ei ollut vielä mitenkään lämmin. Mummoni toimi suntiona, ja vaihtoi virsitaululle numeroita paksussa turkissa. Hän liikkui niin äänetömmästi, että näytti siltä, kuin turkki mummon päineen olisi leijunut ilmassa. Mummo hymyili minulle. Iso kirkko täynnä, kynttilän valo ja papin puhe Mariasta sekä Joosefista, Jeesus-vauvasta. Näitä sielun aarteita haluan jakaa eteenpäin niin oman perheeni elämässä kuin seurakunnankin keskuudessa.

Joulun keskiössä on seimi. Pyhä syntyy ihmiseksi. Pyhä Kristus jakaa omastaan; hän ojentaa pyhyytensä, antaa sen sinulle jaettavaksi eteenpäin. Jouluna näet pienet vauvan kädet, jotka kohoavat Sinua kohti: ota minut syliisi. Pitele ja hoivaa Pyhää.

Jouluevankeliumissa Luukas kuvaa seimeä ’merkiksi’, josta paimenet tunnistavat Jeesuksen. Tätä merkkiä Luther selittää: ”Mitä seimi muuta tarkoittaa kuin kristikansan kokoontumista kirkkoon kuulemaan joulun sanaa? Me olemme kuin seimen ääreen kokoontuneet eläimet, ja seimessä pannaan eteemme Kristus sielujemme ravinnoksi.”

Tule tänäkin jouluna tai juuri nyt pitkästä aikaa joulukirkkoon. Kohtaa Pyhä, vie se kotiisi.

Toivotan Sinulle, Putkilahtelaisille sekä Putkilahden ystäville

*Siunattua ja rauhaisaa adventin
ja Joulun aikaa*

MARJUT HAAPAKANGAS
KORPILAHDEN ALUEKAPPALAINEN

*Sydämelliset kiitokset
muistamisesta merkkipäivänäni*

25.11.2013.

oli mieluisaa nähdä teitä kaikkia!

Kaisa Reina

IDO KYLPYHUONEKALUSTEET

Putket, pumput, vesijohtotarvikkeet, muut LVI-tarvikkeet

Myynti ja asennus
Heikki Vilkman
19910 Tammijärvi
p. (0400) 244 362

Uponor

orgs

Kerromme kerran viikossa keskiviikkoisin koko pitäjän uutiset

Tilaa **KORPILAHTI** ja lue
PAIKALLISLEHTI

Kokkotie 11 C 17, 41800 KORPILAHTI
p.040 1977 400, faksi 822 471
toimitus@korpilahtilehti.fi
ilmoitukset@korpilahtilehti.fi
www.korpilahtilehti.fi

**Parturi-Kampaamo
Mirkka Tuominen**

**Tammijärventie 256
19910 Tammijärvi
puh. 044 5035128
ma-pe 9-17
ilt. ja la sop.muk.**

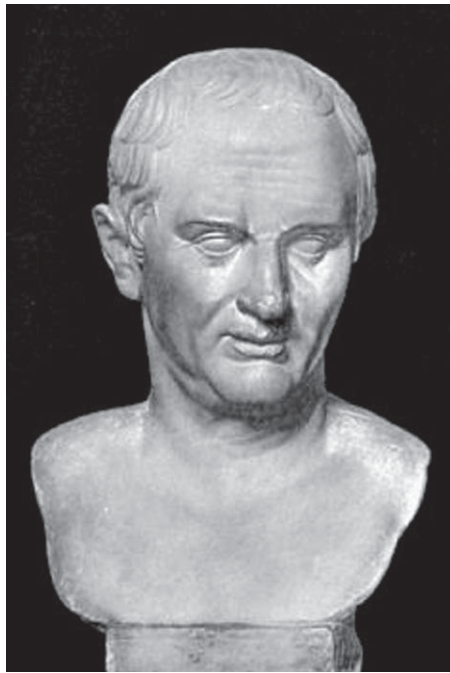
MITÄ ON KULTTUURI?

Kysymys on aiheellinen. Sillä kyseessä ei ole pelkkä harraste, vaan perimmäistään kaikki se toiminta, jonka avulla pyrimme järjestämään elämämme maan kovalla kannikalla mielekkääksi omiemme, koko yhteisömme ja lopulta koko ihmiskunnan hyväksi. Kyse ei siis ole vain henkisestä vaan myös aineellisesta sivistyksestä.

Roomalainen kulttuurivaikuttaja Marcus Tullius Cicero (106–43 eKr.), josta tuli eurooppalaisen humanismin aatteellinen isä, keksi luonnehtia ihmisen henkisiä pyrkimyksiä sanaparilla *animi cultura* ("hengen viljelys") tavallaan laajenuksena käsitteelle *agri cultura* ("pellon viljelys").

Vaikka elämme Pohjan perillä, kulttuurimme kehto on Välimeri. Foinikialaiset loivat kolme tuhatta vuotta sitten sen piiriin kukoistavan kaupan, joka välitti tavaraa idästä länteen ja lännestä itään ja sen ohessa välitti Idän kulttuurisaavutuksia Välimeren rantamille. Tätä tietä saimme kirjaimistomme, kun kreikkalaiset täydensivät pohjoisseemiläisen konsonanttikirjaimiston vokaalimerkeillä ja saivat näin aikaan merkijärjestelmän, josta kehittyi länteen latinalainen alfabeetti ja aikanaan itään kyrilliset aakkoset.

Kulttuurimme pohja syntyi, kun roomalaiset keksivät siirtää kreikkalaisen kulttuurin arvojen ja muotojen järjestelmän koko rintaman leveydeltä Roomaan ja latinan kieleen. Syntyi runko, johon Euroopan

Ciceron rintakuva Madridin Museo del Pradossa (Wikipedia).

myöhemmät kansat myöhemmin vartettiin kukin vuorollaan. Kyseessä ei ole tilkkumatto, vaan yhteisen arvomaailman puitteissa uusia mahdollisuuksia tarjoava elävä organismi. Oiva esimerkki on *Kalevala*, joka toteutti toissa vuosisadalla Euroopan unelman aitoon kansanrunomateriaaliin perustuvasta suureepoksesta ja josta omalle kulttuurillemme tuli tyvi ja latva.

Suomen osalta kyseisen prosessin voi ajoittaa vuosisatoihin 1300 – 1900. Kirjallisuutemme kieliä olivat latina, Euroopan yleiskieli, sekä ruotsi ja suomi. Suomeksi julkaistiin enimmäkseen uskonnollista kirjallisuutta, Raamatun kirjat ja virsiä, myös suomennettuja latinankielisiä *Piae cantiones*-lauluja.

Kaunokirjallisuutta luotiin ja suomennettiin vain satunnaisesti. Sen lopullinen nousu koettiin meillä 1800-luvulla, kun maamme uutena autonomiana pääsi kehittymään kulttuurin kaikilla tasoilla. Franzén ja Runeberg kohottivat maamme ruotsinkielisen runouden eurooppalaiselle tasolle. Vuosisadan jälkimmäisellä puoliskolla Aleksis Kivi ja Eino Leino tekivät saman suomen-

kieliselle kirjallisuudelle. Kivi toi suomen kieleen näytelmäkirjallisuuden tragediasta ("Kullervo") komediaan ("Nummisuutarit") sekä kirjoitti suuren romaanin, jossa yhtyivät epiikka, lyriikka, dramatiikka ja joka tavallaan käsittää sekä romantiikan ja että realismin antautumatta kuitenkaan ranskalaisen romaanin yhteiskunnallisen realismin vietäväksi.

Eino Leino toi runouden lajit ja tyyliä suomeen ja sai runon soimaan äidinkielenä edellyttämällä tavalla. Hän kirjoitti sekä eurooppalaisen perinteen mukaisesti että suomalaisen kansanrunouden pohjalta, milloin mitallisesti, milloin mittaamatta sitomatta, vapaapoljentoisia säkeitä tai proosarunoa. Esseissään ja pakinoissaan hän viljeli napakkaa ja luontevaa proosaa, joka erottuu edukseen hänen aikalaisistaan.

Vuonna 1900 Euroopan taso oli saavutettu. Kaksikymppisellä Leinolla oli takanaan kuusi runokokoelmaa, jotka ottivat innolla vastaan uuden vuosisadan ja sen tuoman kulttuurimurroksen asettamat haasteet.

Vastaava nousu toteutui myös korkeakulttuurin muilla alueilla. Jean Sibelius kasvoi kansalliselta pohjalta ("Kullervo-sinfonia") eurooppalaisuuteen ja loi sinfonian, jota on pidetty freudilaisen ajan musiikillisenä muistomerkkinä (neljäs sinfonia). Toivo Kuula loi vakuuttavan sävellellisen vastineen Leinon runoudelle.

Seppo Ilmarisen kansa ei jäänyt laiskaksi myöskään rakennus- ja kuvataiteen alalla. Saksalaisyntyinen Carl Ludvig Engel asetettiin Suomeen ja loi "kansakuntien joukkoon kohotetulle" Suomelle pääkaupungin, jonka kruunu – Senaatintori – kilpailee kvaliteetissa suuren Pietarin kanssa. Hänen toimintonsa suunnitteli ympäri Suomen niemen kirkkorakennuksia, joissa suomalaisen puusepän taito pääsee oikeuksiinsa – taito, joka oli viettänyt riemuvoittoja jo kansanomai-

nessa rakennustaiteessa (esim. Petäjäveden kirkko).

Vuosisadanvaihteen kulttuurimurrokseen kuului olennaisesti *Jugend*, tyylivirtaus, joka ilmensi uutta maailmankuvaa muotoja värikokeiluillaan. Sen mestareita arkkitehtuurissa olivat Eliel Saarinen (Kansallismuseo, Helsingin rautatieasema) ja Lars Sonck (Tampereen tuomiokirkko). Edellinen teki myöhemmin loistavan uran Yhdysvalloissa, osittain poikansa Eero Saarisen kanssa, jälkimmäisen luoma Tampereen tuomiokirkko on yksi aikansa merkittävimmistä kirkkorakennuksista, kokonaistaideteos, johon tulivat mukaan myös maalarit Magnus Enckell ja Hugo Simberg.

Maalaustaiteen keskushahmoksi kohosi Akseli Gallen-Kallela, joka Kalevala-aiheisissa maalauksissaan vastasi Sibeliuksen ja Leinin saavutuksia muusisten – Väinämöisen intressipiiriin kuuluvien – taiteiden alalla. Vuosisadanvaihteessa myös suomalaiset naismaalarit kuten Helena Schjerfbeck ja muut loivat suurenmoisia teoksia. – Myöhemmistä arkkitehteistä Alvar Aalto luetaan 1900-luvun rakennustaiteen (funktionalismin) suurimpiin nimiin.

Kulttuurimme huikea nousu 1800-luvun jälkipuoliskolla ei koskenut vain korkeakulttuuria vaan myös tavallisen ihmisen arkea, kansa- ja oppikoulua, kirjastotoimintaa, vapaaehtoista kansansivistystyötä. Tämä kaikki – jota pinnallinen aikamme ei kenties pidä ”mediaseksikkäänä” – oli silloin ja on yhä se perusta, jota ilman pyramidin huippu ei ole mahdollinen.

Lukutaito oli ollut keskeinen tavoite jo aikaisemmin, mutta nyt kansanopetus haki määrätietoisesti laajenemisen ja nousun mahdollisuutta (kansakouluasetus 1866). Seminaarit, joista ensimmäinen aloitti toimintansa Jyväskylässä 1863, järjestivät opettajien ammatillisen koulutuksen. Se levitti

ympäri Suomen niemen nuoria kulttuuri-vaikuttajia, jotka ymmärsivät roolinsa paljon laajemmin kuin vain luokanopettajina. ”Kansankynttilöistä” suostun puhumaan vain sanan positiivisessa mielessä. Mainitsen heistä yhden, joka vaikutti Putkilahdessa 1911/12 ja kuvasi Ylisjärven näkymää kohti auringonlaskua näin:

*Kajo läntisen laakson kautta
veen pintaan kuvia loi,
ja illan nouseva usva
liki rantoja karkeloi.*

Nämä Martti Korpilahden säkeet jatkavat hienoimmalla mahdollisella tavalla Leinin ja Mannisen parasta perinnettä, joka silloin oli vielä aivan tuore.

Sama kuva sopii oppikoululaitokseen, joka vaivihkaa alkoi opettaa nuoria suomen kielellä (Jyväskylän lyseo 1858 ja Jyväskylän tyttökoulu 1865). Ei vain sivistyneistö vaan myös maanviljelijä- ja työläisperheet ottivat vaarin koulutuksen tarjoamista uusista mahdollisuuksista. Näin ilmenevä sivistystahto oli ratkaiseva syy kulttuurimme nousuun. Muistettava on myös kansankirjastot, joita

vuosisadan loppuun mennessä oli syntynyt kokonaista kaksituhatta. Myös nykyajan ihminen pitää mielipidetiedustelujen mukaan kiinni lähikirjastoista, mikä päättäjimmme on syytä ottaa varteen.

Teollisuus ja muu elinkeinoelämä kokivat toissa vuosisadan jälkipuoliskolla merkittävän nousun, jonka jatkoa oma aikamme on. Itse pidän Tampereen koskikeskusta Hämeen sillalta katsottuna yhtenä tämän elämänpäivän hienoimmista monumenteista.

Koska putkilahtiset ovat nykyisin jyväskyläläisiä, heitä on syytä muistuttaa, että koulujen Jyväskylästä tuli 1800-luvun puolivälin paikkeilla merkittävä vastapooli Helsingille Sisä-Suomen järviolueen sivistyksellisenä keskuksena.

Tästä voimme olla ylpeitä. Mutta ylpeitä voimme olla myös koko sivistysperinnöstämme, jonka turvin on hyvä lähteä purjehdittamaan kolmannen vuosituhannen ulappaa kohti tuntemattomina kohtaloita.

TEIVAS OKSALA

Postscriptum: Koska Aune Turunen jättää – pitkän ja menestyksellisen työrupeaman jälkeen – päätoimittajan tehtävät toisille, käytän tilaisuutta hyväkseni kiittääkseni häntä suuriarvoisesta kulttuurityöstä minulle rakkaan Putkilahden hyväksi. Yhteistyö hänen kanssaan – aina kun olen päässyt sitä tekemään – on ollut minulle palkitseva kokemus. *Idem*

Martti Korpilahti

(Vanhan Korpilahden Kotiseutuyhdistys ry)

Joululaulujen aikaan

*Lumi on jo peittänyt kukat laaksoissa,
järven aalto jäätynyt talvipakkasessa.
Varpunen pienoinen, syönyt kesäinehen.
Järven aalto jäätynyt talvipakkasessa.*

Kylälehdän joulukuun numeron ilmestymisen aikaan järjestetään kaikkialla Suomessa Kauneimmat joululaulut -yhteislaulutilaisuuksia, joita on järjestetty jo 40 vuotta. Yli miljoona suomalaista kokoontuu tänäkin vuonna kauneimpien joululaulujen äärelle laulamaan, iloitsemaan tai vain hiljentymään. Joululaulujen sanojen mukaan vanhaan perinteiseen jouluun kuuluu mm. rauha maan päällä, hanget korkeat nietokset, äidin laittama ”kystä kyllä”, aisakellon kilinä jouluaamuna, kylmät paukkuvat pakkaset ja joinain vuosina lämmin henkäys talvisäässä.

Vanhimmat joululaulut ovat vanhempia kuin joulunvietto itse; vanhimpia yhä laulettavia on enkelten hymni *Kuului laulu enkelten*, jonka paavi määräsi vuonna 129 laulettavaksi aina jouluöisin Jeesuksen syntymän kunniaksi. Monet vuonna 1582 ilmestyneen latinankielisen Piae Cantiones -laulukokoelman lauluista päätyi jo seuraavana vuonna ensimmäiseen suomenkieliseen virsikirjaan, esimerkkinä jouluvirsi 18 *Nyt ilovirttä veisaten*. Latinankielisten laulujen rinnalla alettiin samoin 1500-luvulla kirjoittaa myös kansankielisiä jouluvirsiä, esimerkkinä Martti Lutherin runoilema jouluvirsi 21 *Enkeli taivaan lausui näin*, joka otettiin virsikirjaan vuonna 1605.

Kansakoulujen kuusijuhlat tekivät joululauluja tunnetuiksi 1800-luvun lopulla yleistyivät Suomessa jouluvirsien rinnalla myös maalliset joululaulut, joiden tuloon vaikutti erityisesti kansakoulujen perustaminen. Koulujen syyslukukausi päättyi joulujuhlaan eli kuusijuhlaan. Kuusijuhlan joulutunnelmaa loivat rakkaat joululaulut, joita harjoiteltiin jo syksyllä koulujen laulutunneilla.

Joululauluperinteellemme on leimallista

paitsi sen runsaus, myös tekijäkaartin tasokkuus. Kansakoulunopettajien ohella joululauluja ovat sanoittaneet eturivin runoilijamme kuten Hilja Haahti, Viljo Kojo ja Sakari Topelius, sekä säveltäneet tunnetut säveltäjämme kuten Karl Collan, Armas Maasalo, Leevi Madetoja, Sulho Ranta ja Jean Sibelius. 1800-luvun lopulta lähtien monet joululaulujen tekijät julkaisivat tuotoksiaan omissa joululauluvihkosissaan.

Martti Korpilahti joululaulurunoilijana

Korpilahtelaiseen Keski-Suomen kotiseuturunoilija Martti Korpilahteen sopivat hyvin maininnat kansakoulunopettajasta ja joululauluvihkosista. Nuori Martti Korpilahti toimi Putkilahden kansakoulun opettajana vuosina 1911-1912 ja hän on julkaissut parikin joululauluvihkosta.

Vihkosessaan hän ensiesitti ranskalaisen joululaulun Heinillä härkien kaukalon sanat. Hän on lisäksi suomentanut Sakari Topeliuksen alun perin ruotsinkielisen Sylvian joululaulun sanat.

Joidenkin joululaulujen kertomaa *Arkihuolesi kaikki heitä* -laulun sävelsi Leevi Madetoja ja sanoitti opettaja Alpo Noponen. Laulu kertoo jouluun valmistautumisesta, joulun merkeistä ja merkityksestä. Laulun muistoja ja lämpöä herättävä ilmapiiri tekee siitä kauniin jouluun valmistautumislaulun.

Sylvian joululaulun sanat kirjoitti Sakari Topelius vuonna 1853 ja sävelsi Karl Collan. Laulussa on aito kuvaus muuttolintujen maailmasta, mutta se voidaan myös ymmärtää symbolisesti. Häkkiin sidottu lintu on Suomi, joka tuolloin oli vangittuna suureen tsariin valtakuntaan, mutta sai silti elää itsenäistä, autonomista elämää. Jouluna se voi yhtyä riemulauluun ja unohtaa murheet.

On hanget korkeat nietokset -laulun sanat kirjoitti Vilkku Joukahainen, kansakoulun opettaja, kansanedustaja ja moninkertainen ministeri. Laulun on säveltänyt Jean Sibelius, jonka Ruth-tytär kertoo, millainen erityisasema tällä joululaululla oli heidän kotinsa joulunvietossa: ”*Kun vanhemmat aloittivat kuusen koristelun ja joulupöydän kattamisen, laitettiin kärsimättöminä odottavat lapset lastenkamariin, josta sammutettiin valot. Kun kaikki oli valmista, meni isä flyygelin ääreen ja alkoi soittaa ”On hanget korkeat nietokset”. Joululaulun kiirissä lastenhuoneeseen kirmasivat lapset suureen valaistuun saliin. Joulunvietto Ainolassa oli alkanut.*”

Varpunen jouluaamuna -laulun sävelsi opettaja Otto Kotilainen, sanat kirjoitti Sakari Topelius. Sanoissa puhutaan ”veljestä, joka tuli taivahasta”. Sanoissa kajastaa Topeliuksen suru, sillä hän menetti yhden tyttä-

ristään ja molemmat poikansa aivan pieninä.

En etsi valtaa loistoa. Jean Sibelius sävelsi laulun 1900-luvun alussa. Sanat kirjoitti Sakari Topelius pari vuosikymmentä aikaisemmin, jolloin 1860-luvun raskaat kato- ja nälkävuodet olivat tuoreessa muistissa. Sanoihin sisältyikin toivomus, että joulun sanoma ja joulurauha saavuttaisi jokaisen ihmisen säätyyn ja varakkuuteen katsomatta: ”luo köyhän niin kuin rikkaan”. Joululaulu otettiin 1986 virsikirjaamme jouluvirreksi 31 – uudella suomenoksella *Ei valtaa, kultaa, loistoa.*

Me käymme joulun viettohon -laulun sanat kirjoitti maanviljelijä ja kuoromies Mauno Isola ja sävelsi kuoronjohtaja Martti Turunen. Vaikka runo on kirjoitettu 1930-luvun pulavuosina, siinä heijastuu jo voimakkaana joulun maallistuminen, materialistinen markkinahumu. Joulun sanoma, Jeesus-lapsen syntymä, jää helposti huomaamatta: ”Laps’ hankeen hukkuu, unhoittuu”.

Jouluyö jublayö on maailman tunnetuimmaksi sanottu joululaulu, joka syntyi jouluaattona 1818 Itävallassa eräässä pienessä kylässä. Kylän pastori kirjoitti sanat ja urkuri sävelen. Keskiyön messussa urkuri säesti laulua kitaralla, koska kirkon urut olivat rikki. Laulun on suomentanut jyväskylälainen pappi ja opettaja Gustaf Oskar Schöneman, nimimerkki K.O.Kaunonen.

Maa on niin kaunis on tanskalainen joululaulu, joka saavutti suurta suosiota opettaja Hilja Haahden suomennettua sen vuonna 1903. Laulu ollee vanha 1200-lukuinen pyhiinvaeltajien hymni, joka kuvaa koko ihmiskuntaa matkalla kohti paratiisia. Laulun suomenkielisenä nimenä onkin ”Toivoretellä”. Joululaulu on otettu 1986 virsikirjaamme jouluvirreksi 30.

Kilisee kilisee kulkunen on alkuaan virolainen joululaulu *Tiliseb, tiliseb aiskell.*

Heinillä härkien kaukalon on ranskalainen joululaulu, jonka sanat kirjoitti Martti Korpilahti. Sen tarttuva kertosäe ”Enkelparven tie kohta luokse vie rakkautta suurinta katsomaan” kertoo lyhyesti ja ytimekkäästi joulun sanoman. Muista joululauluista poiketen tämä laulu kertoo myös siitä, mitä tapahtui myöhemmin: ”Ristillä rinnalla ryövärin”.

On makuasia, mikä joululaulu on kaunein

Vaikka joka vuosi julkaistaan uusia joululauluja, valtaavat tutut suosikit erilaisten äänestysten kärkisijat. 2000-luvun parissa Kauneimmat joululaulut – äänestyksessä suosituin joululaulu ei kuitenkaan ollut yksikään ”vanhoista” joululauluista, vaan Vexi Salmen sanoittama *Sydämeeni joulun teen*. Sitä seurasivat Varpunen jouluaamuna, Sylvian joululaulu, Oi Jouluyö, Maa on niin kaunis ja En etsi valtaa loistoa.

Rohkenen tässä kertoa oman suosikkini. Se on *Varpunen jouluaamuna*. Putkilahden kansakoulun kuusijuhlissa kuulin 1950-luvun lopulla monta hienoa joululauluesitystä. Mielestäni kuitenkin yksi esitys oli ylitse muiden, kun Aila Kivinen lauloi tuon laulun. Viime vuosina olen täällä Helsingissä pyrkinyt osallistumaan muun muassa Kansallisoopperan solistien joulukonserttiin, missä taattu ohjelmanumero on ainakin tähän asti ollut sen taiteellisen johtajan Lilli Paasikiven hieno ja tunteikas esitys tuosta joululaulusta.

Hyvää Joulua Kylälehdessä lukijoille!

RISTO PERTTULA

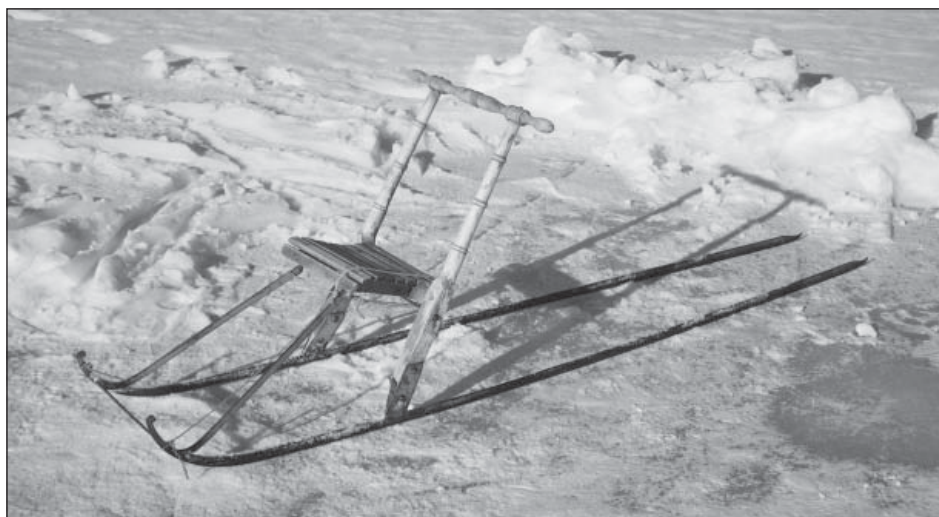
Tärkein lähde: Reijo Pajamo: Joululaulujen kertomaa, REPALÉ-kustannus 2011

Kelkka

Kouhinsalontie hämmästyttää kaupungista ajavaa: mikä puhtaus! Penkkojen lumet ovat koko talven ajan vitivalloiset, ei koirien jätöksiä, ei autojen nokea, ei roskaa, ei hiekkaa. Tien pinta kiiltelee jäisenä ja sileänä kirkkaassa auringossa.

Nyt! Vanha potkukelkka vedetään esille ja tarkastetaan kunto. Noin 70-vuotiaaksi eläkeläiseksi se on varsin terve. Natisevat jalakset on kiinnitetty aikanaan lujasti siroihin puosiin, ja ajokki on edelleen täydessä viireessä, valmiina kylätielle. Harmaantunut se on, mutta ulkonäkö ei estä sen menoa, kun vauhtiin pääsee.

Potkuri voittaa Pappa-Tunturin näillä liukkailla mennen tullen. Tasaisella taipaaleella harvat työnnöt vievät sulavasti eteenpäin, mutta Pakkasen kohdalla alamäessä rohkea kelkka kiittää jo ylinopeutta. Vielä rohkeampia olivat ne potkurit, jotka kerättiin Kotkassa kaupunkilaisilta maaliskuussa

vuonna 1942. Suursaari oli menetetty talvisodassa, ja nyt sitä lähdettiin valtaamaan takaisin. Matkaa oli jättä pitkin 42 km. Uljaat kelkat hoitivat hommansa Suomenlahdella, mutta kaikki eivät palanneet kaupunkilaisten varastoihin.

Ylämäessä vauhti hiipuu. Kiirettä ei enää ole. Ei olla hakemassa kättilöä kuten mies, jolta puuttui hevonen ennen vanhaan. Hevoseton mies ei ollut huoleton mies. Ei olla hätäisellä kaupparamatkalla, kuten se emäntä, jolta jäivät tupaan pikkulapset tulta vahtimaan ilman kaitisijaa. Ei olla kiirehtimässä viimeistä suoraa, kun sinisen koulun kello jo soi ja ovella seisoo opettaja katsoen tuimasti viime minuutin tulijaa.

Nyt kaarretaan arvokkaasti kaupan eteen ja nostetaan kelkka parkkiin seinustalle. Pihassa on useita autoja, ja ajokki näyttää siinä muiden joukossa omituiselta, eksyneeltä. Ikään kuin se olisi aikaansa jäljessä - tai edellä. Kaupparakennuskin on vanhalle kelkalle taustaksi ihan liian moderni.

Kelkka siirretään nuorisoseurantalon seinustalle. Siinä se on aikalaisensa seurassa. Vaikutelma paranee, kun potkuria voidaan katsoa kauempaa niin, ettei autoja tule samaan näkymään. Mutta orpous säilyy yhä. Yksinäisyys on silmiinpistävä. Missähän kaikki toiset ovat?

TEKSTI JA KUVA: TARJA NUOLIOJA

Vanha Vaaruntie

”Suuremman yllätyksen aiheutti kuitenkin kapea maantie, joka mutkittelevuutensa lisäksi oli yhtämittaista jyrkkäräjäistä nousua ja laskua. Annikki, joka itse ajoi tällä matkalla pientä Fiatia, joutui autonsa oikuttelevan vaihteiston takia jännittämään, nouseeko se mäen päälle vai jättääkö keskelle mäkeä.”

Näin kertoi Annikki Saarinen, jota Aune Turunen haastatteli Putkilahden kylälehti-

dessä vuonna 2005. Saarinen kertoi siinä muutostaan Putkilahden asukkaaksi. Melkein kaikissa vuoren ensi kertaa ylittäneiden kuvauksissa on sama sävy, voimakas elämys Vanhan Vaaruntien jyrkkyydestä ja korkeudesta. Samassa artikkelissa Aino Riikonen kuvaa tuloaan Putkilahden: ”Vatsan pohjassa kouristi, huikeat mäet, ylös - alas ja aina vaan alas!”

Veikko Saarinen puolestaan kertoi kylälehdessä vuonna 2008:

”Muistan äitini Olga Saarisen aina puhuneen vanhoja asioita muistellessa, kuinka Vaarun takaa tulleet ns. ”kulkumiehet”, miksei

myös naiset, pysähtyivät aina Syrjälässä. Syynä oli varmasti se, että pohjoisesta päin tullessa oli pitkä asumaton taival ja raskaat mäet. Näin ollen useimmat mielellään pysähtyivät mäen ylitettyään ensimmäisen asutuksen kohdalla levähtämään ja kyselemään juomista janoonsa sekä iltaisin yösiijaa.”

Vanha Vaaruntie on valmistunut vuonna 1851 ja uusi tie vuonna 1984. Kuinkahan monen kulkijan vatsanpohjaa onkaan ehtinyt kourasta vuosilukujen välissä olevan 133 vuoden aikana? Syrjälän seinät ovat kuulleet paljon väsyneiden kulkijoiden huokaisuja, mutta seinät eivät kerro mitään. Vanha Vaa-

runtie elää vain ihmisten tarinoissa .

Uuden tien myötä Vaaruvuori on ikään kuin pienentynyt ihmisten mielissä. Nykyajan autot eivät yskähtelee vielä sellaisessa mäessä ainakaan hyvällä kelillä, kun alla on sileä asfaltti. Siinä missä kulkijat ennen vanhaan pysähtyivät vuoren ylityksestä väsyneinä kyselemään Syrjälästä yösijaa voi nykyajan autoilija vain todeta: hohhoijaa, siinäkö ne Putkilahden pelot jo onkin. Vuori on toki edelleen likimain sama, joksi jääkausi on sen muokannut. Ihmisten kokemusmaailma vain on nykyisin toinen kuin Vanhan Vaarun aikaan. On nähty maailmalla paljon suurempiakin vuoria. Olen minäkin aikamomen ulkomaiden vuoren rinteitä kiertävän turistibussin penkillä pelännyt. Suurin surminkaan en lähtisi niille teille itse henkilöautoa ajamaan, mutta uudella Vaarun tiellä en ole osannut pelätä lainkaan.

Kerrotaan, että 1910-luvulla Päijänteen kiertämistä polkupyörällä Vaarun kautta pidettiin eräänlaisena miehuuskokeena. Mitä isot edellä, sitä pienet perässä. Selkäpiitäni karmi, kun luin Putkilahden kyläkirjassa olevaa Reino Koskisen artikkelia Vanhasta Vaaruntiestä. Kuulemma Putkilahden pikkupojat ennen vanhaan kilpailivat sillä, kuka uskaltaa laskea mäen alas pyörällä

ilman jarruja. Jotkut jopa ottivat pyörän ketjun kokonaan pois laskun ajaksi todisteeksi siitä, että ei ole jarruteltu! Pojilla on kulkenut suojelusenkeli mukana pyörän tarakalla. Siihen aikaan pyöräilijän ”kypärä” oli lippalakki, jos sitäkään.

Muistelen minäkin 1970-luvulla jännittäneeni tulevan appiukon vanhan auton takapenkillä, että jaksako autopahanen kiivetä ylös omin voimin. Jaksoi se, juuri ja juuri. Entisaikojen bussimatkalaisilla on kokemuksia siitäkin, että auto on pitänyt tyhjentää ylämäessä ja miesten työntää autoa. Reino Koskisen kyläkirjan artikkelissa on mielenkiintoinen kuvaus, kuinka myös kuorma-autot joutuivat vaikeuksiin: ”Painava kuorma ei usein noussut ykköselläkään, joten Kauko ajoi perä edellä mäkeen, kun pakki oli vielä pienempi vaihde.”

Oliko Vanha Vaaruntie ihan oikeasti jyrkkä vai suurenteleeko muisti asioita? Oli se jyrkkä. Ainakin verkkotietosanakirja Wikipedia todistaa: ”Vuoren kohdalla oli yksi Suomen maanteiden jyrkimmistä nousuista, kunnes nykyinen tie valmistui aieman tien itäpuolitse vuonna 1984.”

Vanhan Vaaruntie alkaa Putkilahden puolella Korospohjasta ja pohjoispää on Syvälahden pohjukassa. Kymmenen vuotta

sitten ilmestyneessä kyläkirjassa on pariikin mainintaa, joista voi päätellä käydyn keskustelua, josko tiestä tehtäisiin museotie. Museotiehän tarkoittaa tietä, jota pidetään jonkinlaisessa käyttökunnossa. Voisiko tien läpi siis ajaa? Epäilin asiaa, mutta pohjalainen ei usko ennen kuin yrittää. Kävin yrittämässä molemmissa päissä, mutta yritys loppui alkuunsa. Korospohjan päässä oli ajoikiellon merkki. Mitäs autiolla tiellä ajokiellosta, jos ajamaan pääsee! Alkupätkä näytti niin hyväkuntoiselta, että jätin auton liikennemerkin viereen ja lähdin jalkaisin tiedustelevaan. Hetken kuluttua tuli vastaan semmoinen luonnon virtausvesien jyrsimä kaivanto, että siitä ei taastusti aja kukaan henkilöautolla läpi. Yhtään helpommalta ei näyttänyt Syvälahden puoleinen tien pää. Aluksi on metsätraktorin painamia raiteita, sitten alkaa luonnon tekemä maisemointi. Se tarkoittaa roudan nostamia isoja kiviä tien pinnassa, syöksyvien vesien kaivantoja, pusikoiden leviämistä tielle. Pienen ihmisen oli palattava kiltisti asfaltille, kun Suuri Museomestari oli ottanut Vanhan Vaaruntien hoitoonsa.

Kesämuistoja Aholasta

Pieniä kenkiä kuistin täydeltä, hiekkalelut pitkin pihaa, iloisia kiljahduksia pihan perältä ja pienten jalkojen töminää vintiltä = kesä Aholan mummun ja papan luona.

Serkukset Aholan mummun ja papan hiekkakasalla.
vasemmalta: Päivin tyttö Tuuli 1v.3 kk, Jarkon poika Antti 9v., Sirpan poika Joni 11kk, Jarkon tyttö Anni 7v., sylissänsä Kirsin poika Anton 6kk, Sirpan poika Jere 6v. ja Sirpan tyttö Jenni 2,5v.

Isommat lapset – Antti, Anni ja Jere odottivat innolla pääsyä ”maalaišhuvipuistoon” eli traktorin ja puimurin kyytiin. Antti isoimpana pääsi jopa ajamaan traktoria. Pää-

**HANKI UUDET JÄTEASTIAT MEILTÄ
KOTIIN TOIMITETTUINA**

600 ltr

240 ltr

- ◇ JÄTTEENKULJETUS
- ◇ VAIHTOLAVAT
- ◇ LOKAHUOLTO
- ◇ VIEMÄREIDEN AVAUKSET
- ◇ JÄTEHUOLTOTUOTTEIDEN MYYNTI

SIHVARI OY

www.sihvari.fi, info@sihvari
Puh. 010 525 1640

täajettavan ruohonleikkurin ajo oli myös suosittu huvittelumuoto ”korkeasta pääsymaksusta” huolimatta. Ruohoa nimittäin pääsi leikkaamaan, kun oli ensin kitkenyt kasvimaata ikään suhteutetun määrän.

Antti ja Anni ruohonleikkuussa. Annin tai Jeren piti istua kyydissä painona, koska Antin paino yksinään ei riittänyt pitämään ruohonleikkuria käynnissä.

Anni ja Jere pitivät Aholan Jutta-kissan kalassa käymällä ahkerasti mato-ongella pitkin kesää. Jenni ja Tuuli säilöivät viinimarjoja parhaalla mahdollisella tavalla, syömällä niitä aamupalaksi/jälkiruuaksi/välipalaksi. Tuuli, Joni ja Anton pyrkivät pitämään mummun ja papan nivelet notkeina vaatimalla syliinpääsyä. Nämä pienimmät saavat mummun ja papan unohtamaan työn tärkeimpien hommien tieltä.

Ongella Aholan rantalaiturilla

Kesällä luin lehdestä juttua yli nelikymppisestä miehestä, joka muisteli aina aurinkoisia ja lämpimiä lapsuuden kesii maalla mummolassa. Ehkä nämäkin lapset tekevät niin joskus tulevaisuudessa. Onneksi on mummula maalla!

Aholan hernemaalla kolmessa polvessa. Vasemmalta: Sirpan tyttö Jenni, Sirpa sylissänsä Joni, Sirpan poika Jere, Kirsi sylissänsä Anton, Paula, Jarkon poika Antti, Päivi, Jarkko, Jarkon tyttö Anni ja Martti sylissänsä Päivin tyttö Tuuli.

Lokakuista ilottelua kikkuroilla ja hahtuvilla

Kuva: Seija Pekkarinen

Aurinkoinen lokakuun alun lauantai kutsuu sienimetsään, haravanvarteen tai muuten vaan nauttimaan syksyn värikylläisyydestä ja harvinaisen myöhäisestä auringon lämmöstä. Nuorisoseurantalonsali on kuitenkin täytynyt kikkuroista ja hahtuvista ja iloises- ta puheensorinasta. Tusina innosta piukeita tyttöjä tahtoo tutustua huovutuksen saloi- hin.

Anneli Koivu on asetellut saliin pöydille ihailtavaksi mallitöitä, jotka esittäytyvät yksittäisinä taideteoksina. Pöydillä on myös superlonpalat, suihkupullot, saippuapalat, kuplamuovit ja harsokankaat, jotka ensiker- talaista saattaa hämmästyttääkin. On myös pöytiä, jotka pursuaa kikkuroita, hahtuvia, topseja ja neulahuovan palasia. Pöydänjalan juurelta löytyy vielä säikeittäin toinen tois-

taan ihanampia villalankakeriä. Värikirjo on vielä mahtavampi kuin syksyisessä met- sässä. Aloitamme kukalla. Ensinnä neulahuo- vutetaan, sitten tasohuovutetaan ja lopuksi säikäytellään. Sali täyttyy innostuksesta ja onnistumisen ilosta. Oma työtä ihailaan; minä osasin. Sormet ovat pyörittäneet hel- lästi ja lämmöllä. Huovuttajan ei sovi antaa työnsä kylmetä. Hiero lämmöllä ja vaikka koko sydämellä. Mirjan tarjoamien kahvien jälkeen osa joutuu rientämään arkisiin kii- reisiin. Anneli saa loppujoukon vielä innos- tumaan tossujen teoriasta ja huivinteosta. Lankakerät levitellään lakanoiden väliin ja narutetaan tiukkaan valmiiksi pesukoneva- nutukseen. Osallistujalle jää vain aavistus siitä, miten "mytty puretaan" ja siitä sytyy kaunis huivi, tabletti tai kaitaliina. Laina- an Anna-Karoliina Tetrin sanoja: "Huovutta- misen oppiminen on oivallusta, ymmär- rystä siitä, miten tekijä hallitsee materiaalin eikä materiaali tekijää. Ole avoimin mielin. Kokeile. Harjoittele." Tähän lisää; harjoit- tele vielä ja kokeile uudestaan ja uudestaan. Kiitos Anneli opeistasi ja innostuksestasi. Kiitos, että jaoit omaa osaamistasi. Monille jäi vielä nälkä; ehkä kuitenkin joskus vielä se hattu.

Lämmin kiitos myös Mirjalle kahvituk- sesta

OSALLISTUJIEN PUOLESTA
YKSI HUOPAKUKKANEN
SEIJA PEKKARINEN

Virpi Ruth-Salonen ja Anneli Koivu
esittelevät valmista huovutustyötä.

Kuva: Hannu Allonen

Pehtoori jatkaa perinnettä

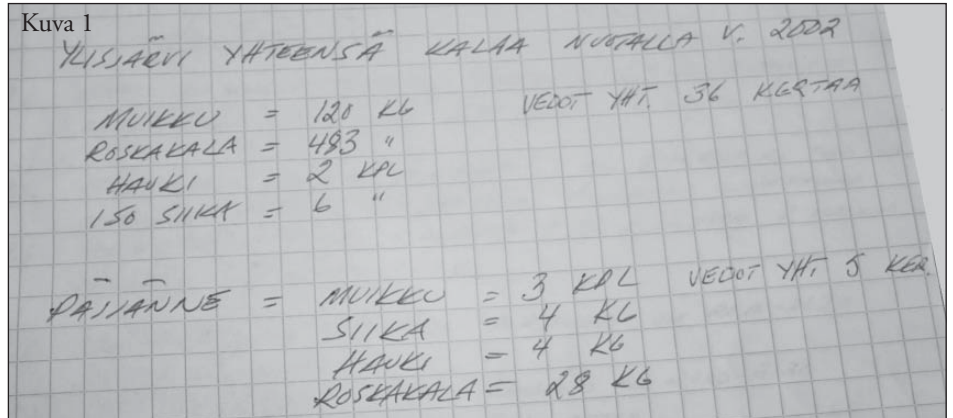
Reino Koskinen kertoo kymmenen vuotta sitten ilmestyneessä Putkilahden kyläkirjassa, kuinka muikkujen nuottapyynti elpyi sodan jälkeisinä vuosina. Haapalahden veljekset saivat heti aloittaessaan ennätysaaliin. Näin Koskinen: ”Veljeksillä olikin erinomainen tuuri, sillä he saivat kertavedolla kaikkien aikojen saaliin, joka tarkkojen arvioiden mukaan painoi reilusti toista tonnia.”

Yksi mainituista Haapalahden veljeksistä oli Tauno Autioniemi. Haapalahden nykyinen isäntä Jorma Autioniemi on hänen poikansa. Putkilahtelaiset tuntevat Jorman myös lisänimellä Pehtoori. Kun kävin jututtamassa Jormaa, hän oli tekemässä syyskyn töjä. Toki kyntäminenkin pehtoorin töihin kuuluu, mutta lisänimi on kaikesti silti tullut Jorman toiminnasta kalastuksen, metsästyksen ja metsätöiden nokkamiehen tehtävistä. Vuonna 2001 Pehtoori elvytti uudelleen nuottauserinteen perustamalla ”Putkilahden nuotta” -nimisen yhtiön. Yhtymään kuuluu Jorman mukaan ”kymmenkunta ukkoa”. Yhtymän perustamisen jälkeen ”ukot” ovat vetäneet nuotta joka kesä, enimmäkseen Ylisjärvellä, mutta toisinaan myös Päijänteen puolella.

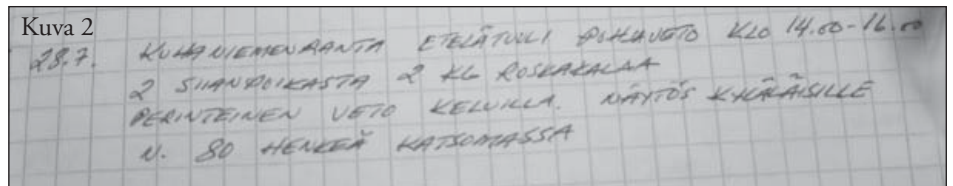
Kalaa on tullut nuotalla, mutta ei sentään semmoisia määriä, jonka Jorman isän porukka aikoinaan sai. Pehtoori kertoo kuulleen, että legendaarisella ennätysvedolla tuli 700 kg. Mistään ei voida tarkistaa, oliko määrä 700 kg vai Reino Koskisen mainitsema 1000 kg vai jotakin siltäkin väliltä. Hyvin paljon se on joka tapauksessa ollut eikä kaikkea voitu ottaa veneisiinkään niiden

Kuva 1

Kuva 2

kantavuuden rajan tullessa vastaan.

Jorma on pitänyt nuotanvedoista tarkkaa päiväkirjaa vuodesta 2002 alkaen. Tuona vuonna into on ollut kovinta ja myös kokonaissaalis on ollut tähän mennessä paras. Kuva 1.

Nykyisin nuotta vedetään kahdella veneellä, joissa on pieni perämoottori. Perinteistä kelumenetelmää on käytetty joissakin näytöksissä, kuten päiväkirjamerkintä kertoo: Kuva 2.

Viimeisin päiväkirjamerkintä on tehty tänä vuonna 18.8:

”Pohjaveto Myllymutka klo 19.00-20.30. Päivällä lounaistuulta. Saalis 1 kpl siikoja, 4 kpl muikkuja, 15 kg kuoretta.”

Metsämies on aistit valppaina pellolakin. Yhtäkkiä kesken juttelumme Jorma sanoo: ”Kato kanahaukka. Saako sorsan

vedestä? Yrittää ajaa niitä lentoon, että saisi paremmin napattua.” Kanahaukka syöksähtelee lähelle Otavassa uivaa sorsaparvea. Sorsat hypähtelevät, kun haukka syöksyy lähelle, mutta eivät nouse lentoon. Tällä kertaan haukka luovuttaa.

Ilta alkaa jo hämärtää ja kaveri odottaa lähtöä Jorman kanssa ketun jäljittämiseen ajokoiralla. Ennen jäljitykseen lähtöä Pehtoori näyttää vielä ruokahalut vievää lähikuvaa hirvestä, jonka niskan seutu on ihan täynnä inhottavia rakkuloita. Eläinlääkäriin mukaan semmoisen hirven lihaa kuulemma voi silti syödä. Toisessa kuvassa karhunmetsästäjien porukka kantaa korennolla karhua jossakin Kivisuon maastossa.

TEKSTI JA KUVAT: VESA NUOLIOJA

Maalais- terveisiä naapurimaasta

Ruotsi on Suomea kaupungistuneempi maa, mutta luetuin viikkolehti on nimeltään Land (maa, maaseutu). Sitä luetaan sekä suurkaupungeissa Tukholmassa, Göteborgissa ja Malmössä että syrjäisillä maaseutupaikkakunnilla. Lehti saattaa kirjavan ulkonäkönsä vuoksi näyttää sotuiselta meidän suomalaisiin tyylikkäisiin lehtiin tottuneissa silmissämme, mutta sisällössä on asiaa. Normaalin perhelehden tapaan Landissa on ruoka-, puutarha-, terveys- ja käsityöohjeita omilla sivuillaan, mutta näkökulma on aina maalaiselämään ja luontoon liittyvä. Eri numeroissa keskitytään Ruotsin eri alueisiin niin, että keskenään hyvin erilaiset etelä ja pohjoinen sekä itä ja länsi pääsevät mukaan. Joka numerossa esitellään ihmisiä, yksittäisiä henkilöitä tai kokonaisiä kyliä, jotka ovat löytäneet uusia tapoja toimia ja saada toimeentulonsa maaseudulla. Kuukausittain kerrotaan myös maallemuuttajista, jotka ovat muutoksella kohentaneet oman elämänsä laatua ja tuoneet samalla uutta elämää hiljennelle maaseudulle.

Land on valinnut suunnakseen hyvien esimerkkien esittelyn maaseudun ongelmista kertomisen sijaan. Jo 1990-luvun alussa kerrottiin useista kunnista, jotka ostivat koulu- ja laitusruokalojen raaka-aineet paikallisilta luomuviljelijöiltä. Viime vuosina on esitelty esimerkkejä kylien erilaisista yhteistyömuodoista osuuskunnista äitipiireihin ja kauppa-autojen uusiin rooleihin. Hyvin tärkeä myönteisen ilmapiirin nostattaja on lehden vuosittain jakama palkinto Land-priset maaseudun olojen kehittäjille. Tänä vuonna ehdokkaina olivat sörmlantilainen tieyhdistys, gotlantilainen kylärytys Virudden, pohjoisruotsalainen kylä Resele, uumajalainen

verkkosivusto MinFarm sekä Värmlannissa toimiva kulttuuriryttäjä Oscar Magnusson.

Tieyhdistys Förening Väg 223 näkyy ulkopuolisille 60 km pitkän tien 223 varrella sojotavina iloisina auringonkukkakyltteinä, jotka ohjaavat poikkeamaan sivuteille läheisiin yrityksiin. Yhteistyö ja sen voimalla saatu lisänavuus on nostanut yhdistyksen jäsenten, 30 naisryttäjän, liikevaihdot kannattaviksi ja lisännyt sekä turistien että seudulle muuttajien määrää. Naisryttäjien yhteistyöverkostoon kuuluu lasinpuhaltaja, huonekalupuuseppä, italialaisen keramiikan kauppa, alpakkafarmi, kissahoitola, maalaispuoti, ratsastustila, mindfulness-kurssitalo, vierailupuutarha, myllypuoti jne. Erityisesti ulkomaiset turistit ovat pitäneet pikkuteille poikkeamia suurina elämyksinä.

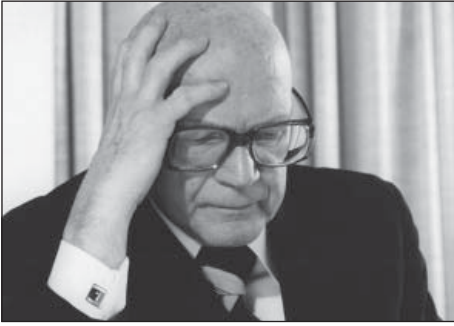
Virudden Utveckling (Viruddenin kehitys) on Gotlannin saarella sijaitsevan Närin kylän yhteistyöhanke, jossa suuri pettymys muutettiin uudeksi mahdollisuudeksi. Kun kunta lopetti koulun 2008, kyläläiset perustivat kehitystyön, ostivat koulun ja tekivät siitä yritystalon. Siinä toimii nyt kampaamo, joogasali, kuntosali, tilitoimisto sekä paikallinen itsenäinen säästöpankki, joka on sinitelty jo 135 vuotta. Koulun lisäksi seurakuntatalo jäi tyhjilleen. Kylässä tarvittiin asuntoja, mutta kunta kieltäytyi rakentamasta niitä. Kyläläiset päättivät itse rakentaa kuusi asuntoa seurakuntataloon. Yhteistyö ei ole kylässä uutta: siellä toimii vieläkin pienviljelijöiden vuonna 1902 perustama puimakone- ja sahaosuuskunta.

Kolmas tämänvuotinen ehdokas oli MinFarm-verkkosivusto, jonka kehitti uumajalainen nuoripari. Verkkosivujen kautta kuluttaja voi tehdä ostoja suoraan valitsemiltaan viljelijöiltä ja kasvattajilta ja seurata kesäisin verkossa tilojen toimintaa. Tiloilla järjestetään myös avointen ovien päiviä. Projektin rahoitetaan ostokseen yhteydessä kerättävillä pienillä maksuilla. Lisäksi viljelijöiden valtakunnallinen keskusjärjestö tukee hanketta.

Neljäs ehdokas oli yksittäinen henkilö, Oscar Magnusson, joka rakensi hylättyyn vanhaan teollisuusrakennukseen isänsä kotipaikkakunnalle kulttuuritalon, jossa pidetään taide- näyttelyitä ja konsertteja. Viiden vuoden aikana paikka on tuonut paljon väkeä hiljenneseen ruukkiyhdistykseen Värmlantiin Vänern-järven pohjoispuolelle.

Tänä vuonna voittaja oli Reselen kylän toimintamalli Reselemodellen. Pohjoisen Sollefteån kunnassa tehtiin vuonna 2007 päätös lopettaa Reselen kyläkoulu. Kyläläiset ymmärsivät, että koulua ja muita palveluita ei voitu säilyttää ilman lapsiperheitä. Valittamisen ja päättäjien arvostelemisen sijaan kyläläiset ryhtyivät miettimään keinoja lapsiperheiden saamiseksi kylään. Tietoa ja kontakteja alettiin välittää kaikin voimin. Vapaat talot kartoitettiin ja kyläyhdistyksen mainoksia levitettiin teiden varsille. Tärkeimpänä asiana on ollut puhua myönteisesti omasta kylästä ja pitää yllä aktiivista ja iloista henkeä. Viiden vuoden aikana kylään on saatu 25 uutta lapsiperhettä, koulu on pelastettu ja palveluita on jopa lisätty.

Vuonna 2008 Land-palkinnon sai taaleinmaalainen kotiaavustaja Camilla Sparring, joka alkoi yksin taistella lastensa kouluruoan ja työssään vanhuksille jakamansa ruoan heikkoo laatua vastaan. Land-lehti tarttui asiaan ja pian ruokakapinaan (matupproret) saatiin mukaan koko Ruotsi ja suurkeittiöiden piti luopua mauttomista, valmiiksi pakatuista ja pitkällä päivityksillä varustetuista ruoka-annoksista. Kapina on jatkunut ja laajentunut koskemaan ruoan laatua yleensä. Aiheesta on kirjoitettu useita kirjoja ja yhteinen kapina on johtanut tietoisuuden lisääntymiseen ja moniin parannuksiin ruoantarjonnassa Ruotsissa. Tällaisia menestystarinoita yhden ihmisen aloittamista muutoksista Land-lehdessä kerrotaan usein.

Kekkonen YYA-haastattelussa Tamminiemen salissa 21.3.1978 kuva: Arja Lento

Kekkonen

Meillä oli kotona tukaton räsynukke, jonka nimi oli Kekkonen.

Se ei halauksia saanut, vaan sen tehtävänä oli toimia kolmen puuhakkaan pojan heittopussina, johon kiukunpuuskat purettiin. Kekkonen sai kovaa kyytiä lähes joka päivä. Välillä se lensi uunin kylkeen, välillä sängyn alle. Joskus siltä irtosi pää, mutta äitini Helvi Itäranta surautti Singerillään Kekkonen nopeasti taas heittokuntoon. Ehkä Kekkos-nukke sai nimensä suoraan maaliskuun 1956 presidentinvaalien mainoskuvista, jotka oli pystytetty Putkilahden hankeen Hovisen kaupan nurkalle.

Kuuntelimme radiosta presidentinvaalien ääntenlaskentaa. Meillä oli iltaisin aina valot pois ja valmistauduimme yöunille radion asemavalikon vihertävässä hämyssä. Kun radiossa luettiin se 151. ääni, äiti tuhahti kuuluvasti ja naksautti radion kiinni.

Seuraavana kesänä Olavi Virran komea laulu kajahteli levylautaselta kylän seurantaloon avoimista ikkunoista leppeään iltaan: Hei mambo, hei mambo italiano hei mambo. Oksasen kahvilan edessä isot pojat lauloivat omaa sovitustaan: Hei mambo, tehdäänkö Kekkosesta luuranko...”

Syksyllä meille jäi keittiöön yksinäinen kesäkärpänen, joka lenteli siellä ahkerasti. Keittiössä oli iso, vanha uuni, jonka koloissa se piileskeli. Kärpänen sai pian äidiltä nimen, se oli Kekkonen. Sen hipaiseminenkin kärpäslätkällä oli jyrkästi kielletty. Lempeästi sitä hätisteltiin pois lautaselta, jos se yritti päästä käsiksi ruokiin. Se eli melkein jouluun asti. Oli jotenkin kodikasta, kun ulkona oli jo lunta, mutta Kekkonen lenteli edestakaisin. Äiti vitsaili päivittäin: ”Siinä se Kekkonen taas pörrää”.

Nuorena tv-ohjaajana jouduin muuttamaan kerran tekemisiin presidentti Kekkonen kanssa. Vuonna 1977 teimme kirjailija Pekka Lounelan ja maisteri Eino S. Revon kanssa TV2:lle ohjelmasarjaa Toisen tasaval- lan kulttuurikuvia.

Valokuvia Korpilammelta 8.5.1977, Kuvat: Erkki Suonio: 1.Kekkosta odotellaan. Vasemmalta Arvo Turtiainen, Brita Polttila, Untamo Utrio, Toini Havu, Erkki Salonen, Matti Kuusi, seisomassa Eero Härkönen ja Eino S. Repo, Pekka Tarkka, Annamari Sarajas, takana vas kaksi tarjoilijaa, takana ohjelmasarjan tekijöitä: vas lavastaja Ensio Suominen, ohjaaja Tapani Itäranta, kirjailija Pekka Lounela
2.Presidentti Urho Kekkonen, prof L.A. Puntila, TV2:n johtaja Eero Härkönen

Koko Suomen sodanjälkeisen kulttuurin huippu oli koolla hotelli Korpilammella. Kirvoittaaksemme heistä muistot esiin, olin tehnyt kuvanauhalle noin tunnin pituisen filmikoosteen sodan jälkeisestä ajasta. Istuimme Korpilammen suuressa kabinetissa. Turvajärjestelyt olivat tiukat. Ravintola oli suljettu ja supon miehet hyöriivät rakennuksen ympärillä. Presidentti tuli, kätteli koko porukan, Eino S. kulki mukana ja esitteli ihmiset. Eino piti pienen alkupuheenvuoron, sitten käynnistimme kuvanauhan. Meillä oli käytössä VCR-nauhuri, jota oli juuri kokeiltu. Kaikkien huomio kohdistui studio-ohjaajaan, joka painoi nappia. Koko sali oli hiirenhiljaa. Aluksi kuului vain äänen vinkuminen ja kuva pyöri ympäri vinhaa vauhtia. Studio-ohjaaja oli monitorien takana, hän ei nähnyt niitä, mutta hän näki katsojien ilmeet. Onneksi kone pian vakiintui ja katselu sujui normaalisti. Studio-ohjaaja hiipi jalkateriä hiljaa liikuttelemalla sivulle ja säntäsi kohti nurkassa olevaa baaria. Hän joi vikkellä muutaman viskin ja kertoi

myöhemmin illalla, että nauhan käynnistyksi oli varmasti hänen elämänsä kovin paikka.

Katselun jälkeen aterioimme ravintolasalissa Kahviin ehdittyämme Kekkonen lähti Yleisradion pääjohtajan Erkki Raatikaisen kanssa kiertämään pöydästä toiseen ja jutteli muutaman sanan kaikkien kanssa. Adjutantti oli ohjeistanut henkilökunnan. Kekkosta ei saisi juottaa juovuksiin. Tarjoilija kierteli ja kaatoi lisää konjakkia laseihin. Kekkoselle hän kaatoi vain vähän pohjalle. Päämies kuitenkin piti hymysuun lasia kädessään ja odotti. Eikä punehuneen tarjoilijain neidin auttanut muu kuin kaataa, kunnes presidentti kiitti ja vei lasin pöydän pintaan. Seuraavat pari päivää teimme haastatteluja ohjelmia varten, kaikkiaan parikymmentä.

Kävimme myöhemmin erikseen tekemässä presidentin haastattelun Tamminiemen yläkerrassa, Kekkonen yksityistiloissa. Istuimme Tamminiemen eteisessä odotamassa. Kekkonen kutsui Eino S. Revon sisään työhuoneeseensa. Nahkalla verhoillun oven läpi kuului Kekkonen kiihtynyt ääni.

Presidentti Urho Kekkonen, Pekka Lounela, Eino S. Repo, Tapani Itäranta ja kuvaussihteeri Liisa Hakala Tamminiemen yläkerrassa 22.11.1977
kuva: Hannu Aromaa

Hetken päästä Eino tuli ulos naama punoit-
taen ja sanoi Pekka Lounelalle: ”Mene sinä
vuorostasi. Se on ihan hullu. Se uhkaa ajaa
meidät pois täältä”. Pian selvisi, että Kek-
konen oli luullut, että Eino S. olisi hänen
ulkomaan matkansa aikana antanut Suomen
kuvalehdelle jonkun lausunnon, josta pää-
mies ei pitänyt. Onneksi Pekka sai selvitet-
tyä asian.

Yllätykset jatkuivat. Hyvin alkanut
haastattelu piti pian keskeyttää, koska fil-
mikasetti alkoi rouskuttaa syltystä. Ammat-
tikielellä: kasetin raakafilmi oli hypännyt
pois perforoinnista. Tilanne selvästi huvitti
Kekkosta. Kuvaussihteeri käväisi tässä välissä
kampaamassa haastattelijoiden hiuksia. Kek-
konen vitsaili: ”Minua kans, minua kans”.
Vaihdoin uuden kasetin ja nyt kaikki
sujui normaalisti. Saimme haastattelun, josta
tehtiin ohjelmasarjaan kokonainen oma osa.
Lähetimme koko sarjasta Kekkoselle VCR-
kasetit. Näin kasetit seuraavan kerran yli
kahdenkymmenen vuoden päästä. Ne loju-
vat varmasti edelleen Orimattilassa Urho
Kekkonen arkiston hyllyssä. Liekö maail-
massa enää yhtään toimivaa VCR-nauhuria.

Vuonna 1978 alkuvuodesta TV2:n
dokumenttitoimitus teki ohjelman Suomen
ja Neuvostoliiton välisen YYA-sopimuksen
30-vuotisjuhla varten.

Toimituksen päällikön Paavo Kähkölän
kanssa jututimme ainoat elossa olevat YYA-
neuvotteluissa mukana olleet henkilöt eli
entisen oikeusministerin J.O. Söderhjelmin
ja Tasavallan presidentti Urho Kekkonen.
Tamminiemen saliin pystytettiin kamera ja
valot valmiiksi. Sovittuun aikaan adjutanti

johdatteli presidentin paikalle. Kysymykset
Kekkonen oli saanut etukäteen.

Haastattelu sujui hyvin, Kekkonen
oli valmistautunut perusteellisesti. Siihen
aikaan YYA-sopimus oli Suomen tärkein
valtiosopimus. Tohtori Jukka Tarkka kertoi
myöhemmin, että Kekkonen toi julki tässä
haastattelussa jotain, mikä ei ole missään
muualla tullut esiin. Koska työpaperini eivät
ole käytössäni, en voi kertoa, mitä.

Leikkaamossa olin saada särkyn, kun
näin kuvat. Vaikka olimme silmälasipäisen
kuvaussihteerin kanssa testanneet valojen
suunnat, lähes koko haastattelun ajan kui-
tenkin loisti lamppu Kekkonen silmälasissa.
Ei se lopulta ketään haitannut, koska asia oli
niin tärkeä.

Kun Kekkonen kertoi Moskovan neu-
votteluista ja Stalinista, hän ajatuksissaan
rapsutti kaljuaan, sai siitä kynnen alle jotain
ja ravisti sen pois. Se näytti meistä jotensakin
sopimattomalta ja panimme tilalle valoku-
van Stalinista.

Leikkasimme jutun valmiiksi pääsiäisen
pyhinä. Valmis ohjelma näytettiin etukäteen
presidentille Yleisradion Kesäkatu 2:n seitse-
männessä, eli ”herrakerroksessa”. Kekkonen
katsoi jutun läpi ja sanoi: ”Noinhan se suun-
nillinen meni”. Kun korkea vieras oli poistu-
nut, Yleisradion pääjohtaja Erkki Raatikai-
nen soitti sihteerinsä avaamaan viinakaapin
ja kaatoi Kähkölälle ja minulle tukevat siivut
konjakkia. Raatikainen esitti yhden kohdan
muuttamista, koska siinä ohjelman spiikki
ja Kekkonen kertomus olivat lievässä ristirii-
dassa. Koska asia oli näin tärkeä, kaatoi hän
vielä toisetkin konjakit. Vietimme mukavat

pari tuntia jutellen kaikenlaista. Mitään
muutoksia ohjelmaan ei kuitenkaan enää
tehty. Vastaanotto oli kiittävästä hymistelyä,
mitä YYA-sopimus muutenkin siihen aikaan
sai osakseen.

Käväisin Tamminiemessä vielä pari ker-
taa, tosin isäntä oli sieltä silloin jo poistu-
nut. Teimme siellä kirjailija Robert Alftan-
nin kanssa haastatteluja dokumenttiimme
”Tamminiemen herra”. Iäkäs Eino S. Repo-
kin oli lupautunut mukaan dokumenttiin.
Istuimme Kekkonen työhuoneessa, kamera
ei juuri silloin käynyt. Eino kertoi, kuinka
hän oli viimeisen kerran nähnyt Kekkonen.
Eino oli kuulunut presidentin saunaporuk-
kaan, joten päämies oli hänen tuttavansa
kymmenien vuosien ajalta. Kekkonen oli
tullut yläkerran rappuja alas, nyökkäsi,
mutta ei antanut kättä. Sitten ajatus oli kat-
kennut, hän mumisi jotain ja asteli takaisin
ylös omiin tiloihinsa. Silmissä aina ollut
terävyys oli kadonnut. Surullinen muisto
siitä jäi, kertoi Eino.

Kekkonen jätti tehtävänsä sairauden
takia 1981. Viisivuotias tyttärenti Emmi
pohti silloin otsa rypyssä, kenestä nyt saa-
daan Suomeen uusi Kekkonen.

Viimeisen kerran näin Kekkonen vuonna
1984.

Olimme menossa autolla Seurasaaressa
kuvauksiin. Presidenttiä ulkoilutettiin Seu-
rasaaren sillalla juuri silloin, kun ajoimme
ohi. Näin Kekkonen auton ikkunan läpi
hyvin läheltä. Silmien terävä katse oli poissa.

Tamminiemen huomaan eristetty Kek-
konen oli koko maan yhteinen kunniavan-
hus, jonka terveydentilaa seurattiin tarkasti.
Kun kenraalit lopulta kantoivat arkun Hel-
singin tuomiokirkosta ulos, oli kaikille sel-
vää, että silloin vaipui historiaan kokonainen
aikakausi.

TAPANI ITÄRANTA

Tutustuin etukäteen hallituksen ulkoasiainvalio-
kunnan pöytäkirjoihin, jotka vielä 1978 olivat
salaisia. Istuin eduskunnan kirjaston lukusalissa,
jonne ylikirjastonhoitaja Henrik Schauman
– Bobrikoffin ampujan Eugen Schaumanin
kanssa samaa sukua – toi kirjakuoren, jossa
olivat kopiot asiakirjoista. Minulla oli oikeus

tehdä papereista muistiinpanot, mutta ei lupaa
ottaa kopioita. Melkein koko päivä siinä meni.
Huomasin, ettei Suomessa siihen aikaan mikään
pysynyt salassa. Sen ajan sanomalehdet olivat jo
kertoneet kaikki olennaiset YYA – sopimuksen
valmisteluasiat. Lopetin työn eduskunnan kir-
jastossa iltapäivällä. Ylikirjastonhoitaja tuli taas

paikalle ja virmisteli, että nyt säästettiin valtion
rahoja. Presidentti Kekkonen oli nimittäin juuri
edellisenä päivänä palauttanut Tamminiemestä
nämä samat kopiot. Minun läsnä ollessani yli-
kirjastonhoitaja Schauman sulki salaiset paperit
kuoreen, sinetöi sen punaisella vahalla ja kirjoitti
pälle: poltetaan. TAPANI ITÄRANTA

LÄHETTÄJÄ:
PUTKILAHDEN KYLÄLEHTI
VESPUOLENTIE 1977 B2
41870 PUTKILAHTI, FINLAND

CUTRIN

PARTURI - KAMPAAMO

Jovi & Jaikku

JENNA: ☎ 050 528 5612

NOORA: ☎ 041 505 6317

HEIDI: ☎ 040 353 3015

MARTINPOLKU 13C19
41800 KORPILAHTI

MYÖS RAKENNEKYNNET!

LM-SÄHKÖ

Korpilahdentie 808

19920 Pappinen

☎ 0400 476 559

- ▶ sähköasennukset
- ▶ teleasennukset
- ▶ sähkösuunnittelu

SÄHKÖ-HENKKA OY

Sähköurakointi ja antenniasennukset

Kariharjuntie 9, 19650 Joutsa
Henkka: 0400 643 448

www.sahko-henkka.fi

**Tervetuloa palvelevaan
Korpilahden Osuuspankkiin**

Aukioloaikamme

ma - ke, ja pe klo 9 - 15.45 ja to 9 - 16.30

Korpilahden Osuuspankin puhelinpalvelu 010 254 5101
Tiilit, kortit, säästäminen, sijoittaminen, lainaneuvonta

Yritysten maksuliikeneuvonta 010 005 151

Myyntipäällikkö Marja-Liisa Nieminen 010 254 5155
Lakiasianneuvoja Marjo Miikkola 010 254 5150
Toimitusjohtaja Tuomas Kupsala 010 254 5160

op.fi verkkopalvelu www.op.fi
Verkkopalveluneuvonta 0100 0500

Vahinkovakuutukset Pohjola 0303 0303

KORPILAHDEN

Osuuspankki

HPN-Pelti

rakennuspeltityöt
ammattitaidolla

0500 615263

www.hpn-pelti.fi/
Koppelkalliontie 1 B 9
41800 Korpilahti

Referensikohde Putkilahdessa:
Koulupuiston uusi katto (2004)

Maa- ja vesirakentamisen palveluita yli 20 vuoden kokemuksella.

**Maanrakennus
Ari Helminen Oy**

19950 Luhanka puh. 0400-648 231

**KORPILAHDEN
APTEEKKI**

p. (014) 821 775
Avoinna:
ma - pe 9 - 17
la 9 - 13

**LUHANGAN
SIVUAPTEEKKI**

p. (014) 877 271
Avoinna:
ma - pe 9.30 - 16.00
www.korpilahdenapteekki.fi

Paikallista parempaa palvelua!

- Päivittäistavarat
- Seo automaatti: bensiini, polttoöljy ja diesel
- Puutarhatuotteet
- Ravintola Uppotukista keittolounas klo 11-14
- Internet asiakaskäytössä
- Matkahuolto, noutopiste
- Asiamiesposti

Kauppa avoinna:
ma-pe 9-18, la 9-16, su 12-16

Ravintola Uppotukki:
ma-pe 9-15, la-su suljettu

Ravintola
UPPOTUKKI

Tervetuloa!

MARKET LUHANKA

Rantatie 1, Luhanka puh. 040 865 3117